

Bryssel, 13. marraskuuta 2025
(OR. en)

14944/1/25
REV 1

Toimielinten välinen asia:
2025/0222 (COD)

EDUC 417
JEUN 224
SPORT 45
SOC 729
COMPET 1113
DIGIT 220
ENV 1161
CADREFIN 305
FIN 1320
IA 174
CODEC 1713

ILMOITUS

Lähtettäjä: Puheenjohtajavaltio

Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto

Asia: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Erasmus+ -ohjelman perustamisesta vuosiksi 2028–2034 ja asetusten (EU) 2021/817 ja (EU) 2021/888 kumoamisesta
– *Tilanneselvitys*

I JOHDANTO

1. Komissio antoi 16. heinäkuuta 2025 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Erasmus+ -ohjelman perustamisesta vuosiksi 2028–2034 ja asetusten (EU) 2021/817 ja (EU) 2021/888 kumoamisesta. Ehdotetun asetuksen tarkoituksena on perustaa seuraaja vuosien 2021–2027 Erasmus+ -ohjelmalle ja yhdistää samalla kaksi unionin ohjelmaa: Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot.

Uuden ohjelman yleisenä tavoitteena on komission mukaan parantaa Euroopan selviytymiskykyä, kilpailukykyä ja yhtenäisyyttä edistämällä laadukasta elinikäistä oppimista ja antamalla kaikille mahdollisuus hankkia parempia taitoja ja osaamista elämää ja työpaikkoja varten sekä samalla edistää unionin arvoja, osallistumista demokratiatoimintaan ja yhteiskunnalliseen toimintaan, solidaarisuutta, sosiaalista osallisuutta ja yhtäläisiä mahdollisuuksia EU:ssa ja sen ulkopuolella. Uuden ohjelman ilmoitetaan olevan keskeinen väline rakennettaessa osaamisunionia, kehitettäessä eurooppalaista koulutusalueita ja tuettaessa eurooppalaisen strategisen koulutusyhteistyön toteuttamista, mukaan lukien alakohtaiset toimintaohjelmat.

2. Valtuuskunnat suhtautuivat ehdotukseen myönteisesti ja ilmaisivat yleisesti tukevansa uutta ohjelmaa. Samalla korostettiin, että ehdotetun asetuksen ja siinä esitettyjen uusien aloitteiden vaikutusten ja seurausten arviointiin tarvitaan paljon aikaa. Koulutuskomitea on keskustellut ehdotuksesta Tanskan puheenjohtajakaudella kuuteen otteeseen (17. heinäkuuta, 8. syyskuuta, 17.–18. syyskuuta, 8.–9. lokakuuta, 20. lokakuuta ja 29. lokakuuta 2025). Yhteenveto käsittelyn edistymisestä on esitetty jäljempänä II osassa.
3. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 165 artiklan 4 kohdan, 166 artiklan 4 kohdan ja 214 artiklan 5 kohdan mukaan neuvoston ja Euroopan parlamentin on toimittava yhdessä tavallista lainsäätämisyhteistyötä noudattaen.
4. Euroopan parlamentti on nimennyt Bogdan Andrzej ZDROJEWSKI:n (EPP, PL) ehdotuksen esittelijäksi.
5. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea ja alueiden komitea eivät ole vielä antaneet lausuntojaan.

II EHDOTUKSEN KÄSITTELY NEUVOSTOSSA TANSKAN PUHEENJOHTAJAKAUDELLA

Komissio esitteli ehdotuksen koulutuskomitealle 17. heinäkuuta 2025 eli samana päivänä, jona ehdotus toimitettiin neuvostolle virallisesti. Valtuuskunnilla oli tuolloin mahdollisuus esittää alustavia huomautuksia ja kysymyksiä.

Komissio esitteli ehdotukseen liittyvän vaikutustenarvioinnin valtuuskunnille 8. syyskuuta 2025. Valtuuskunnat käsittelivät sitä ja keskustelivat siitä perusteellisesti kyseisessä tilaisuudessa hyödyntäen kokouksen valmistelemiseksi toimitettua suuntaa-antavaa tarkistuslistaa. Yhteenveto vaikutustenarvioinnin tarkastelusta ja jäsenvaltioiden vastauksista esitetään tämän asiakirjan liitteessä.

Koska ehdotettu asetus kuuluu monivuotista rahoituskehystä koskevaan ehdotuspakettiin, tekstin säännökset, jotka vastaavat monivuotisesta rahoituskehyksestä käytävissä horisontaalisissa neuvotteluissa käsiteltäviä osa-alueita, on merkitty sulkeisiin eikä niistä ole keskusteltu koulutuskomiteassa. Säännökset ovat johdanto-osan 36 ja 44 kappale, 1 artiklassa (*Kohde*) tarkoitettu ohjelman kesto, 9 artikla (*Talousarvio*) ja 16 artiklan (*Tiedotus, viestintä ja tulosten levittäminen*) 3 kohta.

Koulutuskomitea tarkasteli ehdotettua asetusta kokonaisuudessaan (ensin artikloja ja sitten johdanto-osan kappaleita) 17.–18. syyskuuta ja 8.–9. lokakuuta 2025. Keskustelujen tavoitteena oli hahmottaa paremmin ehdotusta, jossa esitetään Erasmus+ -ohjelmalle uutta rakennetta (kaksi pilaria eli kaikille tarjottavien oppimismahdollisuuksien pilari sekä kapasiteetinvahvistamisen pilari, mikä poikkeaa nykyisen Erasmus+ -asetuksen¹ rakenteesta, jossa on kullekin ohjelman kattamalle alalle erilliset luvut (koulutus, nuoriso ja urheilu), joihin kuuluu kolmeen avaintoimeen ryhmiteltyjä osa-alueita). Valtuuskunnat esittivät näissä kokouksissa huomautuksia ja kysymyksiä erityisesti uuden ohjelmarakenteen soveltamisalasta, ohjelmakomitean puuttumisesta ja uusista aloitteista, kuten urheilualan yhteistyöhankkeista (Sport Collaborative Alliances), urheilijoiden oppimiseen liittyvästä liikkuvuudesta ja Erasmus+ -apurahoista strategisilla koulutusaloilla. Komissio vastasi kysymyksiin, mutta valtuuskunnat pyysivät lisätietoja ja kirjallisia vastauksia, joita ei ole vielä saatu. Lisäksi on pyydetty luettelo ohjelman kattamista toimista ja tietoja niiden hallinnointimuodosta (suora vai välillinen).

Puheenjohtajavaltio laati ensimmäisen kompromissitekstin² 20. lokakuuta 2025 pidettyä koulutuskomitean kokousta varten, ja toinen kompromissiteksti³ laadittiin 29. lokakuuta 2025 pidettyyn koulutuskomitean kokoukseen.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/817, annettu 20 päivänä toukokuuta 2021, unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelman Erasmus+ perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1288/2013 kumoamisesta (EUVL L 189, s. 1).

² 12607/25.

³ 14252/25.

III TÄRKEIMMÄT TYÖRYHMÄTASOLLA KÄSITELLYT KYSYMYKSET

Ohjelman tavoitteet

Useimmat jäsenvaltiot pitivät tärkeänä, että ohjelman yleisenä tavoitteena on edistää laadukasta elinikäistä oppimista sekä yksilöllistä, ammatillista ja henkilökohtaista kehitystä ja kehittää edelleen eurooppalaista koulutusalueetta. Useimmat valtuuskunnat korostivat, että ohjelman pääkohteena pitää olla eurooppalainen koulutusalue eikä niinkään osaamisunionin rakentaminen ja Euroopan selviytymiskyvyn, kilpailukyvyn ja yhtenäisyyden parantaminen. Osamisunionin rakentamista pidettiin toki tärkeänä, mutta toissijaisena eurooppalaisen koulutusalueen kehittämiseen verrattuna. Eurooppalaisen koulutusalueen asettaminen etusijalle on myös ehdotuksen oikeusperustan mukaista.

Komiteamenettely

Useimmat valtuuskunnat suhtautuivat kriittisesti ohjelmakomitean puuttumiseen ehdotuksesta. Puheenjohtajavaltio ehdottikin nykyiseen ohjelmaan sisältyvän komiteamenettelyä koskevan artiklan palauttamista tekstiin (puheenjohtajavaltion viimeisimmän kompromissiehdotuksen 22 a artikla). Yksi valtuuskunta pyysi keskustelua laajennettua hallintomenettelyä koskevasta ehdotuksesta, jonka lähtökohtana on ohjelmakomitean kokoontuminen alakohtaisissa kokoonpanoissa ja vuotuisen työohjelman hyväksyminen kahdella erillisellä täytäntöönpanosäädöksellä. Ehdotus esiteltiin työryhmälle, ja siitä keskusteltiin perinpohjaisesti. Osa valtuuskunnista piti tervetulleena uutta menettelyä, jossa olisi kaksi täytäntöönpanosäädöstä, mutta toiset kannattivat vallitsevan käytännön säilyttämistä tai olemassa olevien rakenteiden parempaa hyödyntämistä.

Kaikkien ohjelman kattamien alojen näkyvyys

Valtuuskuntien kehoitukseen tuoda nuoriso- ja urheiluasiat paremmin esille vastattiin päätöksellä sisällyttää puheenjohtajavaltion esittämään tekstiin kaksi uutta artiklaa (nuorisoon keskittyvä 4 a artikla ja urheiluun keskittyvä 4 b artikla). Keskusteluja käydään edelleen siitä, miten Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevasta ohjelmasta siirretyt toimet ja saadut kokemukset voidaan parhaiten ottaa huomioon.

Komission sekä kansallisten viranomaisten ja kansallisten toimistojen välinen suhde

Valtuuskunnilla oli paljon kysyttävää voimassa olevaan Erasmus+ -asetukseen tehtävistä muutoksista, jotka liittyvät kansallisten viranomaisten ja kansallisten toimistojen sekä komission välisiin suhteisiin. Kysymyksiä herättivät myös kansallisille viranomaisille ehdotuksessa esitetyt uudet vastuualueet.

Ehdotuksessa annetaan komissiolle mahdollisuus vaatia, että kansallisen toimiston johtajan valintamenettely uusitaan tilanteessa, jossa on vakavaa huolta tiettyjen periaatteiden noudattamisesta (kansallisen toimiston hallinnoinnista vastaavien henkilöiden nimitykset ovat perusteltuja toiminnan luonteen vuoksi, niiden osalta noudatetaan oikeudenmukaisia ja avoimia sääntöjä ja menettelyjä ja ne eivät aiheuta eturistiriitoja). Lisäksi ehdotuksessa annetaan uusia tehtäviä kansallisille viranomaisille (kansallisten toimistojen tukeminen sellaisten hankkeiden tulosten hyödyntämisessä, joilla on suuri vaikutuspotentiaali, ja vähintään samansuuruisen yhteisrahoituksen osoittaminen kansallisen toimiston toimintaa varten kuin rahoitusosuus, jolla komissio tukee kansalliselle toimistolle kuuluvia ohjelman hallinnointitehtäviä). Valtuuskunnat suhtautuivat kriittisesti näihin säännöksiin ja pyysivät tekstiin myös erillistä mainintaa siitä, että kansalliset viranomaiset voivat nimetä useamman kuin yhden kansallisen toimiston. Puheenjohtajavaltio ehdotti näihin huolenaiheisiin vastaamiseksi tekstiä, jossa tehtävät on kuvattu tarkemmin ja jonka mukaan vastuualueet ovat samat kuin nykyisessä asetuksessa.

Erasmus+ -apurahat strategisilla koulutusaloilla

Monet valtuuskunnat toivat esiin huolenaiheita ja kysymyksiä tästä ehdotuksessa mainitusta uudesta toimesta: miten strategiset koulutusalat määritetään, onko toimi luonteeltaan muuttumaton vai dynaaminen, mikä on sen vaikutus ohjelman talousarvioon, mikä on sen soveltamisala (yhteistutkinnot vai kansalliset ohjelmat), miten se pannaan täytäntöön (suora vai välillinen hallinnointi) ja mitä koulutustasoja se koskee (eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen (EQF) tasot 6, 7 ja/tai 8). Komissio selitti, ettei näistä seikoista ole vielä tehty päätöstä. Yksi valtuuskunta oli huolissaan myös siitä, onko tällainen aloite perussopimusten mukainen. Osa valtuuskunnista piti tarpeellisena toteuttaa toimia osaamisvajeisiin puuttumiseksi, mutta useimmat valtuuskunnat suhtautuivat ehdotettuun uuteen toimeen komission selitysten jälkeenkin edelleen epäilevästi. Komission esittämää kehystä pidettiin epäselvänä ja eurooppalaista lisäarvoa ja kokonaisen koulutusohjelman kattavan apurahan käyttöönoton potentiaalista vaikutusta kokonaistalousarvioon kyseenalaisena.

Urheilijat

Useat valtuuskunnat suhtautuvat epäilevästi ohjelman soveltamisalan laajentamiseen niin, että se kattaa kyseisen uuden avustuksensaajaryhmän. Jotkin valtuuskunnat kannattavat urheilijoiden mukaan ottamista, mutta pitävät tärkeänä, että potentiaalisten avustuksensaajien ryhmä määritetään ja rajataan, mutta pieni osa valtuuskunnista vastustaa ohjelman laajentamista tässä vaiheessa.

IV PÄÄTELMÄT

Puheenjohtajavaltio on saanut ehdotetun asetuksen perusteellisesti käsiteltyä ja esittänyt kaksi kompromissitekstiä. Keskustelut ovat auttaneet merkittävästi saamaan paremman yhteisen käsityksen ehdotuksesta ja etenemään kohti ehdotetun asetuksen suurimpien ongelmakohtien ratkaisemista.

Komissio on vastannut valtuuskuntien esille ottamiin kohtiin antamalla useita selityksiä ja täsmennyksiä, mutta kirjallisia tietoja kuhunkin pilariin suunnitelluista toimista odotetaan edelleen. Monet valtuuskunnat ovat lisäksi todenneet lisätietojen olevan tarpeen hallinnon ennakoitavuuden varmistamiseksi ja ovat ilmaisseet vakavan huolensa uudesta kolmansien maiden osittaisen assosioitumisen käsitteestä.

Puheenjohtajavaltio on pyrkinyt ottamaan valtuuskuntien pyytämät yksityiskohdat huomioon ehdotetussa asetuksessa kunnioittaen silti komission esittämää horisontaalista ohjelmamallia. Valtuuskunnat ovat olleet tyytyväisiä kumpaankin kompromissitekstiin, joiden avulla on päästy lähemmäs neuvoston valtuutuksen laatimista tulevia toimielinten välisiä neuvotteluja varten. Työtä ja yksityiskohtaisia teknisiä keskusteluja on kuitenkin vielä jatkettava ennen kyseiseen vaiheeseen pääsemistä.

Yhteenveto vaikutustenarvioinnin tarkastelusta

Valtuuskuntien näkemykset **poliittisesta taustasta** jakautuivat: joidenkin mukaan se oli selitetty selkeästi, kun taas toiset korostivat, että vaikutustenarvioinnissa **keskityttiin liikaa talousarvioon** ja liian vähän EU:n politiikkaan ja arvoihin. Mikään valtuuskunnista ei ilmaissut huolta siitä, että **oikeusperusta** olisi epäselvä tai epäasianmukainen.

Monet valtuuskunnat olivat eri mieltä **ongelman määrittelystä** ja katsoivat, että vaikutustenarvioinnissa kiinnitetään liikaa huomiota osaamiseen ja työmarkkinoihin ja liian vähän kokonaisvaltaisiin koulutustavoitteisiin. Yksi valtuuskunta korosti, että vaikka arviointi on täsmällinen ja julkisissa kuulemisissa vahvistettu, ongelmia ei aseteta tekstissä tärkeysjärjestykseen, vaan osa-alueita, jotka ovat merkitykseltään erilaisia, käsitellään samanarvoisina.

Jotkin valtuuskunnat katsoivat, että **näytön puuttuminen** on myönnetty osittain vaikutustenarvioinnissa. Monet valtuuskunnat korostivat tarvetta selkeyttää **synergiaa** muiden EU:n ohjelmien, kuten Euroopan sosiaalirahasto plussan, Horisontti Eurooppa -puiteohjelman, Euroopan kilpailukykyrahaston, Digitaalinen Eurooppa -ohjelman ja Euroopan aluekehitysrahaston, kanssa.

Huomattava osa valtuuskunnista suhtautui epäilevästi **menetelmien** selkeyteen. Muutamit valtuuskunnat lisäsivät, että vaikutustenarvioinnissa näytään keskittyvän etupäässä vaihtoehtoon 2 (tavoiteperustainen konsolidointi). Tämän vaihtoehdon kustannusanalyysissä esitetään toki yleiskatsaus muttei yksityiskohtaisia määrällisiä tietoja ja riskinarviointia, mikä heikentää läpinäkyvyyttä ja vertailtavuutta. Olisi suotavaa esittää myös numeerisia arvoja ja riskianalyysi. Yksi valtuuskunta korosti, että tarvitaan metodologisesti luotettava tietokehys, jota voidaan mukauttaa joustavasti politiikan arviointivaatimuksiin, jotta on mahdollista suunnitella tietoon ja empiiriseen näyttöön vankasti perustuvia toimia.

Monet valtuuskunnat huomauttivat, että tulevaa **seurantaa** ja **arviointia** ei ole käsitelty riittävästi ja että tekstistä puuttuu selkeä ja kattava luettelo kuhunkin tavoitteeseen liittyvistä täsmällisistä määrällisistä tehokkuusindikaattoreista. Toimintapolitiikkojen todellisten pitkän aikavälin vaikutusten mittaamiseen ei useinkaan ole tarjolla standardoituja mittareita eikä tarkkoja numeerisia tavoitteita.

Poliittisia tavoitteita tarkasteltaessa kaikki valtuuskunnat olivat yhtä mieltä EU:n toiminnan lisäarvosta ja ilmaisivat olevansa kollektiivisesti tyytyväisiä siihen, että Erasmus+ säilyy itsenäisenä ohjelmana. Ilmoitettu **Erasmus+ -ohjelman ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen yhdistäminen** herätti vaihtelevia reaktioita: osa valtuuskunnista piti muutosta tervetulleena, kun taas osa kannatti nykytilanteen säilyttämistä tai toivoi erillistä keskustelua aiheesta. Valtaosa valtuuskunnista oli huolissaan **yksinkertaistamistavoitteesta** ja oli sitä mieltä, että rahoitusrakenteeseen on kiinnitetty liikaa huomiota selittämättä, mitkä ovat vaikutukset avustuksensaajille. **Määrärahasiirrot** tarkoittavat sitä, että yksinkertaistamisesta EU:n tasolla aiheutuu valtavia kustannuksia kansallisella tasolla hallinnointi-, koordinointi- ja seurantatoimien vuoksi. Useat valtuuskunnat totesivat yhteenvetona, että vaikutustenarvioinnissa ei esitetä kokonaisarviota kustannuksista vaan ne kuvataan ainoastaan EU-tason näkökulmasta ottamatta kansallista tasoa riittävästi huomioon. Jotkin valtuuskunnat korostivat, että rahoitussuunnittelusta puuttuu **jatkuvuus**, joka pitäisi tuoda selvemmin esille.

Valtuuskuntien suuri enemmistö oli sitä mieltä, että **hallintokysymys** ei ole täysin selkeä eikä sitä ole varsinaisesti käsitelty. Etenkin rahoitus- ja yhteisrahoituskysymykset mainittiin. Enemmistö valtuuskunnista huomautti, ettei ohjelmakomiteaa ole, ja vaati sen palauttamista.

Muut yhden tai muutaman valtuuskunnan esittämät huomautukset koskivat puutteita **ympäristövaikutusten** käsittelyssä ja tarvetta kiinnittää enemmän huomiota **alueellisiin vaikutuksiin**, jotta hyötyjen jakautumista ja paikallisia sopeutumistarpeita voidaan arvioida paremmin, sekä näkemystä, jonka mukaan **kilpailukykyvaikutusten** ja **sosiaalisten vaikutusten** määrällinen analyysi ei ole kovin vankalla pohjalla.

Muutama valtuuskunta totesi, että komission vastaus **sääntelyntarkastelulautakunnan lausuntoon** ei ollut riittävän perusteellinen, ja pyysi komissiolta selitystä siihen, miksei se ole käsitelty lautakunnan huomautuksia riittävästi. Muutamat muut valtuuskunnat olivat yhtä mieltä sääntelyntarkastelulautakunnan kanssa siitä, että liiallinen keskittyminen rahoitusrakenteeseen on johtanut siihen, ettei poliittista sisältöä ja eri ohjelmien erityispiirteitä ole otettu huomioon.

Useat valtuuskunnat totesivat, että niiden kanta on vasta alustava.
